

TESI

Ramón J. Sender ens va deixar, entre altres relats remarcables, una petita joia literària: *La tesis de Nancy*. La crítica sempre l'ha considerada una obra menor, però no pas els lectors: d'ençà de 1969, any en què va aparèixer, se n'han fet més de trenta edicions. Nancy no entén res, però ho explica tot. Mira el complex món andalús amb els seus ingenus ulls de nord-americana simple. Les seves conclusions, ajustades a la seva lògica, són del tot estrambòtiques. Nancy no formula una hipòtesi que demostra o descarta mitjançant tesis, simplement interpreta des del seu prejudici. Quants i quantes Nancyes de carn i ossos poblen les nostres universitats...?

El doctorat és avui dia un grau acadèmic més. Comences de pàrvul i acabes de doctor. Per això les tesis, cada cop més, són com un examen llarg. La majoria no demostren res, sovint ni tan sols incrementen el coneixement normal. La meva, sense anar més lluny. Era un catàleg florístic prou redundat, seguit d'uns quants inventaris fitocenològics reiteratius. Això sí: vaig intentar de tractar les dades d'acord amb els principis de l'aleshores emergent informàtica d'usuari (érem als anys setanta), però això no va interessar gaire, de fet va desaparèixer de la versió posteriorment publicada. Era l'única part realment original. Com podem qualificar de tesi un treball que no qüestiona res ni demostra res que no estigui ja demostrat?

L'any 1977, Umberto Eco publicà *Come si fa una tesi di laurea*. Començava dient: «El present llibre no vol explicar “com se fa la recerca científica” [...], es tracta d'una sèrie de consideracions per tal d'arribar a posar davant d'un tribunal de doctorat un objecte físic prescrit per la llei i format per una certa quantitat de planes mecanografiades que guardin relació amb la disciplina en què un hom es doctora, sense sumir el ponent en un estat de dolorosa estupefacció.» Prèviament es lamentava de la massificació universitària i venia a dir que, almenys,

les tesis havien de guardar les formes. Que un aspirant a doctor, a més de no tenir res per dir, no sàpiga ni com dir-ho, ja és ben trist...

Em sembla que hauríem de rescatar el sentit prísti de les tesis, baldament calgués desvincular-les de les proves d'accés al doctorat. D'hipòtesis sobre arcans diversos n'hi ha una colla. I, encara més, d'hipòtesis sobre com podrien ser coses que encara no són. El

moment històric que vivim s'hi presta. Ha començat la civilització postindustrial sense que ens hàgim pres la molèstia de definir-ne els axiomes fundacionals, si més no les apories de partida. Per exemple: com podria funcionar un sistema econòmic que no es basés en el creixement ni en l'externalització de les disfuncions ambientals? Els economistes del segle XVIII van adoptar els seus axiomes. Encara pensem com ells. Més ben dit: acceptem les seves tesis sense adonar-nos que han quedat fora d'escala. És a dir, que no pensem gaire. A vegades, trobo que no gens.

Molts joves llicenciats aspiren a doctorar-se. Els seus directors, més que garanties processals, podrien proposar-los transgressions subvertidores. Les innovacions són transgressives per definició. No ens calen tesis que confirmen coneixement establert, sobretot quan és coneixement obsolet, basat en la perpetuació de contextos superats. Sí que ens cal, i molt, coneixement davant dels nous reptes, noves destreses i capacitats que ens permetin passar

de la física newtoniana a la mecànica quàntica, per entendre'ns. «Com vol fer un rellotge sense engranatges?», preguntaren displicentment els amortitzats rellotgers suïssos al jove que els suggeria mesurar el temps amb les vibracions de cristalls de quars. Ens falten tesis que ho siguin. De goliards, més aviat en sobren.

RAMON FOLCH

Doctor en Biologia, socioecòleg, president d'ERF

© Anna Sanchis

«NO ENS CALEN TESIS QUE CONFIRMIN CONEIXEMENT ESTABLERT, SOBRETOT QUAN ÉS CONEIXEMENT OBSOLET. SÍ QUE ENS CAL, I MOLT, CONEIXEMENT DAVANT DELS NOUS REPTES»